

УДК 342.924

Віталій Анатолійович Коврах,
*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ АКТИВ ЯК ОБ'ЄКТІВ ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Щоденно в нашій країні приймається велика кількість адміністративних актів. У зв'язку з цим нагальною для вирішення є проблема зі структурування та впорядкування вказаних актів, адже така діяльність дозволить в подальшому полегшити користування та забезпечити ефективне застосування правових приписів [1, с. 128]. Як цілком слушно з цього приводу зазначає В. Б. Пчелін, від того, наскільки правильною, зрозумілою, науково обгрунтованою є класифікація адміністративних актів органів внутрішніх справ, залежить якість як їх правозастосовного, так і правотворчого процесу. Така робота вимагає не тільки наявності пошукових інструментів, але й попередньої якісної класифікації управлінського інформаційного масиву. Система класифікації адміністративних актів у даному випадку виступає пошуковим інструментом для роботи з масивами інформації [2, с. 25]. У сфері класифікації адміністративних актів необхідно визначити стандарти, якими б виступали найбільш стабільні та загальновизнані частини систем класифікації [3, с. 3]. Отже, сьогодні більшість юристів класифікують адміністративні акти за наступними критеріями:

1) за юридичними властивостями адміністративні акти поділяють на нормативні, індивідуальні та змішані. Нормативні адміністративні акти встановлюють, змінюють, припиняють (скасовують) правові норми [4, с. 149]. Як правило, вони розраховані на багаторазове та довгострокове використання, регулюють однотипні суспільні відносини та не мають персоніфікованого адресата. За їх допомогою деталізуються й конкретизуються положення норм законів. Індивідуальні адміністративні акти вирішують конкретне управлінське завдання, мають персоніфікованого адресата, спрямовані на одноразове застосування. Дані акти базуються на нормативних актах, реалізуючи їх в умовах певних ситуацій [5, с. 439]. Тобто вони мають правозастосовний характер. Різновидом індивідуальних актів є правоохоронні,

юрисдикційні рішення. За юридичними наслідками індивідуальні акти можуть бути зобов'язуючими, забороняючими, правоповноважуючими та такими, які містять відмови [6, с. 283]. Співвідношення індивідуальних актів із нормативними полягає у наступному: нормативні акти виступають правовою основою для видання індивідуальних актів; індивідуальні акти є актами застосування нормативних актів [7, с. 82]. З цього приводу варто зазначити, що розмежування нормативних та ненормативних актів не має законодавчого визначення та було сформовано судовою практикою. Змішані адміністративні акти поєднують у собі властивості як нормативних, так й індивідуальних адміністративних актів. Тобто можуть містити в собі поряд із нормами права індивідуальні розпорядження ненормативного характеру;

2) за критерієм форми волевиявлення розрізняють письмові, усні та конклюдентні адміністративні акти;

3) за порядком прийняття адміністративні акти поділяються на прийняті одноособово, колегіально та спільно двома або більше органами;

4) залежно від суб'єкта видання адміністративних актів розрізняють акти, що видаються керівником державного органу, його заступниками тощо;

5) за формою адміністративні акти поділяються на накази, рішення колегії, положення, настанови, директиви, статuti, інструкції, розпорядження, вказівки;

6) за предметом правового регулювання адміністративні акти поділяються на внутрішні (відомчі) та зовнішні. До внутрішніх належать адміністративні акти, що діють у рамках відомчої системи. Адміністративні акти зовнішньої дії мають за мету упорядкування суспільних відносин, що складаються поза відомчою системою, регулювання яких віднесено до компетенції даних органів;

7) залежно від ступеня відкритості розрізняють відкриті та закриті адміністративні акти. Будь-хто може ознайомитись з відкритими адміністративними актами. Що ж стосується закритих адміністративних актів, то серед них розрізняють акти з грифом «Для службового користування», «Таємно», «Цілком таємно», «Особливо важливо». Присвоєння відповідного грифу залежить від розміру шкоди, збитків, яких може зазнати держава,

якщо відомості, що містяться в адміністративному акті, будуть розголошені.

Таким чином, створення якісної системи класифікації адміністративних актів надасть можливість оперативніше та якісніше вирішувати питання, які постають перед відповідними державними органами у повсякденній діяльності, забезпечить мінімальні строки доступу до необхідної інформації та дозволить глибше з'ясувати правову природу адміністративних актів у цілому. Все це, безсумнівно, позитивно відобразиться й на ефективності оскарження таких актів в адміністративному судочинстві.

Список бібліографічних посилань

1. Рибалкін А. О. Проблеми систематизації нормативних актів органів внутрішніх справ. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2001. № 14. С. 128–133.
2. Пчелін В. Б. Перегляд адміністративних актів органів внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 189 с.
3. Стефанюк В. С. Правові акти управління. *Право України*. 2003. № 7. С. 3–9.
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Факт, 2003. 384 с.
5. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. Вид. 2-ге допов. та перероб. Київ : Атіка, 2003. 576 с.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : в 2 т. : підручник / за ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Юрид. думка, 2004. Т. 1: Загальна частина. 2004. 584 с.
7. Козлов Ю. М. Административное право : учеб. М. : Юристъ, 1999. 320 с.

Одержано 16.04.2018

УДК 351.75+343.34

Альона Валентинівна Комзюк,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ НЕДЕРЖАВНИМИ МІЛІТАРИЗОВАНИМИ ФОРМУВАННЯМИ

Ефективність охорони громадського порядку і боротьби з правопорушеннями неможливі без підтримки та участі у цій справі широких верств населення [1, с. 11–12].